

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2398
Karar No : 2025/1767

TEMYİZ EDEN (DAVALILAR) : 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
[REDACTED]
[REDACTED]

3- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

[REDACTED]
[REDACTED]

KARŞI TARAF (DAVACI) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ : Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez

[REDACTED]

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri Müşterek Kurulunun 21/05/2024 tarih ve E:2022/3763, K:2024/2294 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü Yatırımlar İzleme Dairesi Başkanlığının 31/05/2022 tarih ve 383538 sayılı işlemi ile bu işlemin dayanağı olduğu ileri sürülen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğü'nün 27/06/2019 tarih ve 87031 sayılı işleminin ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 21/06/2019 tarih ve 143006 sayılı işleminin iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri Müşterek Kurulunun 21/05/2024 tarih ve E:2022/3763, K:2024/2294 sayılı kararıyla;

İlgili mevzuat hükümlerinden, Devletin, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemekle, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koymak ve tedbirleri almakla, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade etmemekle ve belirli istisnalar dışında orman sınırlarında daraltma yapmamakla yükümlü olduğu; Orman Kanunu uyarınca, devlet ormanları içinde, belirli istisnalar dışında, her çeşit bina, ağıl ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması, tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesinin yasak olduğu, devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2398
Karar No : 2025/1767

açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesislerin, şahıslar adına tapuya tescil olunamayacağı; Mera Kanunu uyarınca, mera, yaylak ve kışlakların özel mülkiyete geçirilemeyeceği, amacı dışında kullanılamayacağı, zamanaşımı uygulanamayacağı, sınırların daraltılamayacağı, tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan Kanun'da gösterilenden başka şekilde yararlanılamayacağının anlaşıldığı,

İmar Kanunu uyarınca; bu Kanun'un 4. maddesinde sayılan kanunlar ile diğer özel kanunlara göre belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, anılan Kanun'un özel kanunlara aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı,

Her ne kadar, İmar Kanunu'nun yapı kayıt belgesine ilişkin Geçici 16. maddesinde ve Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 8. maddesinde, yapı kayıt belgesi düzenlenemeyecek yapılar arasında orman ve mera alanlarındaki yapılar sayılmamış ise de, Kanun'un istisnalara ilişkin 4. maddesinde açıkça Kanun'un özel kanunlara aykırı olmayan kurallarının uygulanacağını belirtildiği, Orman ve meralara ilişkin özel kanunların belirtilen kuralları dikkate alındığında, yapılaşma yasağı bulunan orman ve mera alanlarındaki yapılar için yapı kayıt belgesi düzenlenemeyeceği, düzenlenmiş olsa bile ilgili yapıların bu belgenin sağladığı haklardan yararlandırılmayacağı sonucuna varıldığı,

Nitekim, Danıştay Onüçüncü Dairesinin 2020/1311 sayılı esasına kayıtlı davada, Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri müşterek heyetince yapılan toplantıda verilen 15/10/2020 tarihinde alınan kararla, 3194 sayılı Kanun'un Geçici 16. maddesinin Anayasa'nın 2. ve 169. maddelerine aykırı olduğu görüşüyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulduğu, Anayasa Mahkemesinin 01/06/2022 tarih ve E:2021/15, K:2022/63 sayılı kararıyla, her ne kadar maddenin bakılmakta olan davaya uygulanma imkânı olmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmiş ise de, kararda, "... 12. Bu itibarla 6831 sayılı Kanun'a göre ormanlarda yapılaşma yasağının bulunduğu, itiraz konusu kuralın ise anılan Kanun'a aykırı hükümler içerdiği gözetildiğinde ormanlarda inşa edilen yapılar hakkında 3194 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca özel kanun niteliğinde olan 6831 sayılı Kanun'un uygulanacağı anlaşıldığından itiraz konusu kuralın bakılmakta olan davada uygulanma imkânının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, E.2019/109, K.2019/91, 04/12/2019). "

tespitlerine yer verildiği,

Öte yandan, Danıştay Altıncı Dairesinin 03/12/2020 tarih ve E:2019/17473, K:2020/12030 sayılı kararında, "... Ayrıca; doğal, tarihî ve arkeolojik sit alanları, kültür varlıkları, ormanlar, meralar ve kıyılar gibi korunması gereken alanlar, ilgili özel kanunlarındaki düzenlemeler ile korunduklarından, bu alanlarda yapı kayıt belgesi düzenlenmiş olması, özel hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. Nitekim, Tebliğin dava konusu 7. maddesinde, yapı kayıt belgesi alınan yapıların

Hazineye ait taşınmazlar üzerinde inşa edilmiş olması hâlinde, bu taşınmazlardan özel kanunlar kapsamında kalanların ve bu kanunlar uyarınca değerlendirilmesi gerekenlerin Bakanlığa tahsis edilemeyeceği ve ilgililere satılamayacağı düzenlenmiştir. ..." tespitlerine yer verildiği ve bu kararın, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 27/09/2021 tarih ve E:2021/1436, K:2021/1606 sayılı kararıyla onandığı,

Bu itibarla, orman ve mera gibi özel kanunlar kapsamında kalan ve yapılaşma yasağı bulunan alanlarda yer alan yapılar bakımından, İmar Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca özel kanunlara aykırı olduğu anlaşılan Geçici 16. maddesinin uygulanmaması, bu alanlarda bulunan yapılar için yapı kayıt belgesi düzenlenmiş olsa bile ilgili yapıların bu belgenin sağladığı haklardan yararlandırılmaması gerektiği anlaşıldığından, Geçici 16. maddenin 3. fıkrasında yer alan "Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep hâlinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir." düzenlemesi uyarınca, orman ve mera gibi özel kanun kapsamında kalan alanlarda yer alan yapı kayıt belgesi almış yapılara su, elektrik ve doğal gaz bağlanması yönünde tesis edilen dava konusu işlemlerde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle,

dava konusu işlemlerin **iptaline** karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI : Davalı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, 3194 sayılı Kanun'un Geçici 16. maddesinin, afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması, böylece bu yapıların yıktırılıp yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar malikler ile idareler arasında imar mevzuatından kaynaklanan problemlerin ortadan kaldırılması, bir nevi imar barışının sağlanması amacıyla yürürlüğe konulduğu, maddenin dokuzuncu ve onbirinci fıkralarında "yapı kayıt belgesi alınamayacak alanlar ile yapıların belirtildiği, bunların dışındaki 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış olan bütün ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların yapı maliklerinin talebine istinaden mezkûr madde hükümlerinden faydalanabileceği, sosyal donatı için herhâangi bir idareye tahsis edilmiş taşınmazlar hariç olmak üzere Hazine ve belediye mülkiyetindeki taşınmazlarda, tescil harici alanlarda ve kıyı, orman, tarım arazisi, yaylak, kışlak, mera gibi özel kanuna tâbi alanlarda 31/12/2017 tarihinden önce imar mevzuatına aykırı olarak yapılmış olan yapılar için yapı kayıt belgesi alınarak maddeden faydalanılabileceği, yapı kayıt belgesi alınan yapılarla ilgili olarak sadece 3194 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezalarının iptal edileceği, bunun dışında herhangi başka bir kanun uyarınca "yıkım kararı" veya "para cezası" verilmesi yönünde işlem yapılabileceği ve belgenin bu yıkım veya para cezası kararlarının iptalini sağlamayacağı, özel kanunlar (Kıyı, Orman, Mera, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, askeri güvenlik alanı ile ilgili kanunlar vs.) kapsamında kalan yapılar için yapı kayıt belgesi alınabileceği, ancak bu

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2398
Karar No : 2025/1767

yapılar hakkında özel kanunlar veya herhangi bir mahkemece verilmiş yıkım kararı veya para cezası var ise belgenin bu kararların uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği, kıyıların, tarım, mera, yaylak ve ormanların yapılaşmaya açılması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, yapı kayıt belgesi alınan yapılara su, elektrik ve doğal gaz hizmetlerinin bağlanması hakkı tanınmış olduğundan, özel kanunlara tâbi taşınmazlar dahil belge alınabilecek alanlarda bulunan yapılar/bağımsız bölümler/aykırılıklar için usulüne uygun olarak belge alınmış ise bu yapılar hakkında tâbi oldukları özel kanunlar uyarınca yıkım kararı alınıp yapı yıktırılmadığı sürece ve bu yapıların bulunduğu alanların tâbi olduğu ilgili mevzuatı kapsamında veya teknik olarak herhangi bir engel bulunmadığı sürece, bu yapılara elektrik, su ve doğal gaz bağlanması gerektiği, söz konusu hizmetlerin bağlanması kapsamında özellikle güvenlik bakımından özel şartlar aranıyor ise, ilgili idarelerce yapı sahiplerinden bu şartların yerine getirilmesinin istenilmesinin mümkün olduğu ileri sürülmektedir.

Davalı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından, 3194 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 16. madde ve Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 6. maddesi uyarınca, mera, orman gibi özel kanunlar kapsamındaki alanlarda yapılmış ve yapı kayıt belgesi almış olan yapılar için, elektrik ve doğal gaz bağlantı/abonelik değerlendirilmesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının dava konusu yazısı doğrultusunda, dava konusu edilen işlemlerin, Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ı yürütmekle sorumlu mezkûr Bakanlığın taleplerinin ilgililere tebliği niteliğinde olduğu, 3194 sayılı Kanun'un Geçici 16. maddesi kapsamında düzenlenen yapı kayıt belgesinin, Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin "Bağlantı başvurusu" başlıklı 10. maddesindeki bağlantı başvurusunda istenen belgeler arasında yer alan tapu kaydı ve yapı kullanım izni belgeleri yerine kabul edilerek yapılan bağlantı başvurularının sonuçlandırılması gerektiği, ancak yapı kayıt belgesinin geçerliliğini kaybetmesi durumunda bağlantı hakkı kazanan kullanıcının enerjisinin kesilebileceği, söz konusu bağlantı hakkının kazanılmış hak olarak kabul edilemeyeceği ileri sürülmektedir.

Davalı TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından, 3194 sayılı Kanun'un Geçici 16. maddesinde yapı kayıt belgesi alınamayacak alanlar ve yapılar sayılmasına rağmen bunlar arasında "orman, yayla ve mera" alanlarının sayılmadığı, Kanun maddesi uyarınca yapı kayıt belgesi alabilecek orman, yayla ve mera alanlarındaki yapılara yine Kanun maddesi uyarınca talep hâlinde su, elektrik ve doğal gaz bağlanmasında ve dolayısıyla bu hususa ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı, normlar hiyerarşisi gözetildiğinde kanuni düzenlemelerin kurum görüşleri karşısında esas olduğu, kurum görüşlerinin kanuni düzenlemelere aykırı olamayacağı, aykırı olması hâlinde ise kanun hükümlerinin uygulanacağı, dolayısıyla Tarım ve Orman Bakanlığı yazısının dikkate alınamayacağı ileri sürülmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2398
Karar No : 2025/1767

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ BAHAR AKGÜL'ÜN DÜŞÜNCESİ : Temyiz istemlerinin reddi ile Daire kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

"a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması" sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, temyiz dilekçelerinde ileri sürülen iddialar kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarelerin temyiz istemlerinin reddine,

2. Dava konusu işlemlerin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptaline ilişkin Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri Müşterek Kurulunun temyize konu 21/05/2024 tarih ve E:2022/3763, K:2024/2294 sayılı kararının **ONANMASINA**,

3. Kesin olarak, 01/10/2025 tarihinde esasta oybirliği, gerekçede oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

GEREKÇEDE KARŞI OY

X- Uyuşmazlığın özünü, özel kanunlara tabi olan ve korunan alan (sit alanları, ormanlar, meralar, kıyılar ...) kapsamında kalan taşınmazlar üzerine, ruhsatsız ya da ruhsat ve eki projesine aykırı yapılan yapılar için, 3194 sayılı Kanun'a eklenen geçici 16. madde uyarınca alınan yapı kayıt belgesinin, bu yapıların geçici olarak alt yapı hizmetlerinden (su, elektrik vb) yararlanmasına imkan sağlayıp sağlamayacağı oluşturmaktadır.

Kıyı Kanunu, Orman Kanunu, 2863 sayılı Kanun ile Mera Kanunu gibi özel kanunlar ile düzenlenen ve alanın özelliğine göre koruma ve kullanmaya yönelik hükümler getirilen taşınmazlar açısından, bazıları yönünden kesin yapı yasağı (orman, mera vs. kapsamında kalan) olmakla birlikte; örneğin, III. derece arkeolojik sit ilan edilen yerler ile 2. ve 3. derece doğal sit alanı gibi bazı yerlerde ise, ilgili idarelerden izin alınmak suretiyle belediye veya valilikçe yapı ruhsatı düzenlenebileceği anlaşılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçici 16. maddesinde ise; afet risklerine hazırlık kapsamında, ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması, imar barışının sağlanması ve yapının kullanımı amacıyla, bu maddedeki koşulların sağlanması kaydıyla 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara başvurulması halinde yapı kayıt belgesi verilebileceği ve bu yapılara, talep hâlinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğal gaz bağlanabileceği hükme bağlanmıştır.

Bu durumda; **kesin yapı yasağı olmayan** ve denetimli bir şekilde de olsa yapı yapılabilecek bir alanda kalan yapılar açısından, yapı kayıt belgesi alan ve özel kanunlar uyarınca yıkım kararı alınıp yıktırılmayan bu yapılara elektrik bağlanması, ancak **kesin yapı yasağı olan** yerler açısından ise, kaçak yapılara yapı kayıt belgesi düzenlenmiş olması halinde dahi elektrik bağlanmaması yönünde işlem tesis edilmesi gerekirken, herhangi bir ayrıma yer verilmeden, **özel kanunlara tabi tüm alanlarda** kalan ve yapı kayıt belgesi düzenlenen yapılar açısından tesis edilen "elektrik verilmesine" yönelik işlemlerde, bu gerekçeyle hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla, Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri Müşterek Kurulunca verilen 21/05/2024 tarih ve E:2022/3763, K:2024/2294 sayılı karara yönelik temyiz istemlerinin, yukarıda belirtilen gerekçe ile reddedilmesi gerektiği oyuyla, karara gerekçe yönünden katılıyorum.

Başkan

[Redacted Signature]

